

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 15823
Tarih: 17/12/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/12/2021 16:17
Sayı: E-120.10-
0930600

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TÜİK Eylül 2021 Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA) sonuçları yayımlandı. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 11,5, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranı (âtıl işgücü) ise yüzde 21,9 seviyesinde gerçekleşti. TÜİK'e göre ülke genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2021 Eylül ayında bir önceki aya göre 70 bin kişi azalarak 3 milyon 794 bin kişi oldu. DİSK-AR tarafından yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı ise Eylül 2021'de 7 milyon 870 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizliğin önlenmesi, TÜİK ve İŞKUR'un işsizlik verileri arasındaki farkın tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

TÜİK ve İŞKUR'un işsiz sayıları arasında uçurum var. İşsiz sayılmak için TÜİK tarafından kullanılan en önemli kriter aktif iş arama kanallarından birini kullanmaktır. İŞKUR en yaygın kullanılan iş arama kanalıdır. Ancak İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı artarken TÜİK işsiz sayısını azalmış olarak açıklamıştır. İŞKUR'a göre Eylül 2021'de kayıtlı işsiz sayısı bir yılda 219 kişi artarken TÜİK'e göre 160 bin azalmıştır. İŞKUR ve TÜİK verileri arasındaki yıllık fark 379 bin kişidir. Eylül 2021 döneminde MEA dar tanımlı işsizlik yüzde 11,5, zamana bağlı eksik istihdam ile işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 15,2; işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı yüzde 18,5 ve âtil işgücü oranı (işsizlik, geniş tanımlı işsizlik) ise yüzde 21,9 olarak açıklandı. Eylül 2019'da 341 bin olan zamana bağlı eksik istihdam (MEA) sayısı, Eylül 2020'de 1 milyon kişiye yükseldi. Zamana bağlı eksik istihdam Eylül 2021'de 1 milyon 229 bin olarak hesaplandı. TÜİK'in âtil işgücü oranından hareketle yaptığımız hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Eylül 2021'de 7 milyon 870 bin olarak gerçekleşti. Eylül 2019'da 6 milyon 431 bin mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Eylül 2020'de 8 milyon 335 bin olarak gerçekleşti.

GEREKÇE

Eylül 2021 HİA verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı toplamda 3 milyon 794 bin kişi iken, DİSK-AR tarafından yapılan hesaplamaya göre geniş tanımlı işsiz sayısı 7 milyon 870 bin olarak gerçekleşti. Cinsiyete göre işsizlik oranlarında kadın işsizliğinin tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olarak görülmeye devam ediyor. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı erkeklerde yüzde 10 iken kadınlarda yüzde 14,6'dır. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı erkeklerde yüzde 13,8 iken kadınlarda yüzde 18'dir. İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı erkeklerde yüzde 14,2 iken kadınlarda yüzde 26,8 seviyesindedir. Geniş tanımlı işsizlik (âtlı işgücü) ise erkeklerde yüzde 17,8 ve kadınlarda yüzde 29,7 düzeyindedir. Geniş tanımlı kadın işsizliği ile geniş tanımlı erkek işsizliği arasındaki fark 11,9 puandır.

Eylül 2021 itibarıyla kadınlarda mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı 1 milyon 548 bin ve geniş tanımlı işsiz sayısı 3 milyon 693 bindir. Erkeklerde ise dar tanımlı işsiz sayısı 2 milyon 246 bin ve geniş tanımlı işsiz sayısı ise 4 milyon 185 bindir. Eylül 2021 HİA verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori yüzde 29,7 ile geniş tanımlı kadın işsizliği oldu. Yüzde 26,9 olan genç kadın işsizliği (15-24) ise ikinci sırada yer aldı. Bilindiği gibi salgın döneminde diğer işsizlik kategorilerine göre kadın işsizlik türleri genele göre çok daha yüksek gerçekleşti ve bu eğilim devam ediyor. Eylül 2021'de 15-24 yaş arası gençlerde işsizlik oranı yüzde 21,5 olarak gerçekleşti. Kadınlarda dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 14,6 iken kentsel (tarım dışı) kadın işsizliği oranı 3,3 puan yüksek olarak yüzde 17,9 oldu. Tarım dışı işsizlik genelde de dar tanımlı işsizlikten daha yüksek görülüyor. Eylül 2021'de dar tanımlı işsizlik yüzde 11,5 iken tarım dışı işsizlik yüzde 13,3 olarak gerçekleşti.

Ülkede 2018 Eylül'de başlayan ekonomik kriz ve 2020 Mart ayından bu yana yaşanan salgının da etkisiyle işgücü piyasası dışına çıkış eğilimi artıyor. Zamana bağlı eksik istihdamda artış ve iş bulma ümidinin kaybedilmesine paralel olarak dar ve geniş tanımlı işsizlik oranları arasındaki fark giderek açılıyor. Örneğin, Haziran 2019'da dar tanımlı işsizlik yüzde 13,7 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 18,6 olarak gerçekleşmişti. Bu dönemde geniş tanımlı işsizlik dar tanımlı işsizlikten 4,9 puan yüksekti. Eylül 2021'de ise dar tanımlı işsizlik yüzde 11,5 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 21,9 olarak gerçekleşti (Grafik 6). Dar ve geniş işsizlik arasındaki fark bu dönemde 10,4 puan oldu. Dar ve geniş işsizlik arasındaki makasın bu denli açılmasının en önemli nedeni salgın dönemindeki işten çıkarma yasağının dar tanımlı işsizliği sınırlı düzeyde tutmuş olması ve işbaşında olunan sürenin azalmasıdır. Böylece dar tanımlı işsizlik sınırlı kalırken geniş tanımlı işsizlik fırlamıştır.

TÜİK'in istihdam verilerinde Temmuz, Ağustos ve Eylül 2021 aylarında büyük dalgalanmalar yaşandı. Eylül 2021'de istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre toplam olarak 426 bin kişi arttı. İstihdamda tarım sektöründe 21 bin kişi, sanayi sektöründe 218 bin kişi, inşaat sektöründe 13 bin kişi ve hizmet sektöründe ise 175 bin kişilik artış yaşandı. Ağustos 2021'de istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre toplam olarak 16 bin azalmıştı. Temmuz ayında istihdam edilenlerin sayısında bir önceki aya göre tarım sektöründe 23 bin kişi, sanayi

sektöründe 221 bin kişi, inşaat sektöründe 83 bin kişilik artış ve hizmet sektöründe 341 bin kişilik azalış yaşanmıştı. Temmuz 2021’de ise istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre toplam 160 bin artmıştı. Sektörel olarak tarımda 16 bin ve hizmetlerde 480 bin kişilik artış, sanayide 278 bin ve inşaatda 59 bin kişilik azalış yaşanmıştı. Temmuz 2021’de 160 bin artan istihdamın Ağustos 2021’de 15 bin azalması ve Eylül 2021’de 426 bin artması; Temmuz 2021’de 278 bin azalan sanayi istihdamının Ağustos 2021’de 221 bin ve Eylül 2021’de 218 bin artması; Temmuz 2021’de 480 bin artan hizmetler istihdamının Ağustos 2021’de 341 bin kişi azalış yaşayıp Eylül 2021’de 175 bin kişi artması izahı zor bir dalgalanmadır. İşsizliğin önlenmesi, TÜİK ve İŞKUR’un işsizlik verileri arasındaki farkın tespiti amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Flan
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Gülür
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kellepe
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. E. 1/1
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Acı 3 anlı
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Ö.
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Ö.
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. C.
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Ö.
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Ç.
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. K.